

LBRIS

We know
books

**Căi de izbăvire
duhovnicească
și mesaje dătătoare de nădejde**

**Culegere de învățături
ale sfinților lui Dumnezeu
despre ocrotirea dumnezeiască
în vremurile de pe urmă**

Traducere din limba greacă:
Cristian Spătărelu

EDITURA EGUMENITA
2023

Căci toți ne vom înfățișa înaintea judecării lui Dumnezeu (Romani 14, 10).

Pentru că noi toți trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău (II Corinteni 5, 19).

***

Adevărata viață a omului începe prin credința lui în Hristos, și această credință îi predă Domnului întregul suflet, întreaga inimă, întreaga minte, întreaga putere a lui. Iar Acela le sfințește, le preschimbă și le îndumnezeiește pe toate acestea treptat. Adevărat: viața noastră se poate numi viață atâta timp cât este viață întru Hristos. Și când este întru Hristos? Asta se arată din sfințenia ei. Cu cât mai sfântă este viața, cu atât devine mai nemuritoare și veșnică.

(Sfântul Iustin Popovici)

CUPRINS

Notă a editorului grec	7
Sfântul Serafim de Sarov (+1833)	11
Sfântul Paisie Aghioritul (+1994)	18
Sfântul Siluan Atonitul (+1938)	44
Sfânta Matrona din Moscova, cea oarbă din naștere (1952)	51
Sfântul Serafim de Virița	52
Arhimandritul Ioil Giannakopoulos (+1966)	57
Părintele Antonie din Rusia	66
Sfântul Ioan Damaschinul (675-760)	72
Arhimandritul Epifanie Theodoropoulos (+1989)..	73
Părintele Vitalie din Georgia (+1992)	79
Sfântul Dionisie Aghioritul (+2004)	83
Părintele Ioan de la Mănăstirea Peșterilor (+2006) .	85
Părintele Ambrozie Lazaris (+2006)	88
Părintele Tihon Aghioritul (+1968)	90
Arhimandritul Atanasie Mitilinul (+2006)	91
Cuviosul Părinte Varsanufie (+1913)	103
Ieromonahul Eusebiu Vitis (+2009)	104
Sfântul Anastasie Sinaitul	125
Sfântul Iustin Popovici (+1979)	128
Starețul Anatolie de la Optina (+1927)	130
Episcopul Vudimie Daniel (Serbia)	132
Monahul Hristofor Papoulakos (+ 1861)	133
Părintele Efrem Filotheitul (+2019)	138
Părintele Filotei Zervakos (+1980)	141
Episcopul Augustin Kantiotis (+2010)	149
Sfântul Nicolae Velimirovici	152

LBRIS

*** We know
books

Sfântul Simeon Noul Teolog, care a trăit în secolele X-XI, scrie:

a) Bine este ca omul să creadă în Hristos, însă trebuie să fie catehizat, să fie învățat despre cuvântul adevărului.

b) Bine este să fie învățat adevărul, însă trebuie să se și boteze în numele Sfintei Treimi, pentru a primi harul Sfântului Duh.

c) Bine este să se boteze, însă trebuie să aibă și simțământul vieții tainice, să dobândească conștiința luminii pe care a primit-o.

d) Bine este să cunoască lumina pe care a primit-o, însă este nevoie și de faptele luminii.

e) Bune sunt faptele luminii, însă trebuie să se îmbrace și cu smerenia și blândețea lui Hristos, pentru a se asemana Lui.

Și toate acestea să le păzească și să le sporească încontinuu prin Tainele Bisericii.

Atunci poate intra în Împărăția cerurilor, în bucuria Domnului.

***

Și astăzi dacă S-ar arăta Hristos și Dumnezeu nostru, cu blândețe și smerenie, așa cum a făcut prima dată când S-a arătat, sigur L-ar batjocori, L-ar chinui și L-ar omorî chiar cei care acum caută să-L vadă pe Dumnezeu ca să creadă în El. Dar n-o să-L mai vadă niciodată așa, ci Îl vor vedea în puterea Lui înfricoșătoare și în slava Lui orbitoare, atunci când va fi prea târziu pentru ei. Căci va fi prea târziu pentru ei atunci când Se va arăta și când strălucirea slavei Lui va orbi toți ochii, care deja sunt orbiți de întunericul lor duhovnicesc.

Căci umblăm prin credință, nu prin vedere (II Corinteni 5, 7) și Pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de mărirea care ni se va descoperi (Romani 8, 18).

(Sfântul Nicolae Velimirovici)

Sfântul Serafim de Sarov (+1833)

1. Acolo unde există Dumnezeu, nu există răutate. Toate cele ce izvorăsc din Dumnezeu, au în ele pacea și îl conduc pe om spre osândire de sine și smerenie.

2. Pentru a păzi pacea sufletească, trebuie să te străduiești a dobândi duhul bucuriei, să te ferești a-i judeca pe ceilalți și să fii îngăduitor cu neputințele fratelui tău.

3. Atunci când omul primește ceva dumnezeiesc în el, inima i se bucură. Dimpotrivă, atunci când primește ceva diavolesc, se tulbură și este neliniștit.

4. Fără lumină toate sunt întunecate, iar fără smerită cugetare nimic nu există în om, decât întuneric.

5. Să iubim smerita cugetare pentru a vedea slava lui Dumnezeu, pentru că unde picură smerita cugetare, acolo țâșnește slava lui Dumnezeu.

6. Adevăratul scop al vieții creștine este dobândirea Sfântului Duh.

7. Cel ce vrea să se mântuiască, trebuie să aibă inima în stare de pocăință și zdrobire.

8. E atât de ușor să înveți pe cineva, cum e să arunci pietre din vârful unei clopotnițe; însă pentru a-l face să pună în practică ceea ce-l înveți este atât de greu, cum e să urci pietre în vârful unei clopotnițe.

9. Omul, la trup este ca o lumânare aprinsă. Lumânarea este făcută să se topească, iar omul să moară. Însă sufletul lui este nemuritor, și de aceea grija noastră trebuie să se întoarcă mai mult spre suflet decât spre trup.

10. Cel ce a biruit patimile, acela a biruit și întristarea. Cel ce este biruit de patimi, nu se va putea dezlega de legăturile întristării. După cum bolnavul se cunoaște după culoarea feței lui, așa și omul pătinaș după întristare.

11. Nimeni nu poate discuta probleme duhovnicești cu oameni pe care nu-i interesează asta... Lucrarea misionară poate face mai mult rău decât bine atunci când se face fără discernământ și de către oricine.

12. Lucrarea misionară care se face prin rugăciune, printr-o viață lăuntrică intensă și prin propriul exemplu, este singura care are cu adevărat valoare.

13. Dacă vrei să-ți pierzi pacea sufletească, discută cu cineva care are păreri diferite.

14. În relațiile cu ceilalți trebuie să fim cinstiți și sinceri atât în cuvinte, cât și în fapte, altfel viața noastră va fi nefolositoare.

15. Avem datoria să-i iubim pe ceilalți nu mai puțin decât pe noi înșine, după porunca Domnului: *Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți (Luca 10, 27).*

16. Cel ce se îndeletnicește cu cunoașterea sinelui său nu apucă să-i observe pe ceilalți. Osândește-te pe tine însuși și vei înceta să-i osândești pe ceilalți.

Să judeci fapta rea, nu pe cel care a săvârșit-o. Trebuie să ne considerăm pe noi mai păcătoși decât toți. Trebuie să iertăm orice rău al aproapelui și să-l urâm doar pe diavol, care l-a ademenit.

17. Judecarea aproapelui conduce la părăsirea lui Dumnezeu. Iar când Dumnezeu îl lasă pe om doar cu puterile lui, diavolul e pregătit să-l zdrobească, așa cum piatra de moară macină grâul.

18. Orice virtute care se face pentru Hristos ne dă harul Sfântului Duh. Însă cel mai mult dintre

toate ni-l dă rugăciunea, fiindcă pe aceasta o avem mereu în mâinile noastre, ca pe o armă duhovnicească folositoare...

Pentru rugăciune nu există niciun obstacol. Și bogatul și săracul, și bolnavul și cel înstrăinat, oricine ar fi, oriunde s-ar afla, are arma rugăciunii cu el.

19. Dumnezeu este foc care înfierbântă și înflăcărează inima... Dacă nu-L cunoști pe Dumnezeu, n-o să-L poți iubi.

20. Pentru a nu cădea în judecarea aproapelui, fii atent să nu primești nimic rău despre nimeni... Judecarea aproapelui duce la părăsirea lui Dumnezeu.

21. Patimile se deprădăcinează prin trudă și durere, fie voluntare, fie trimise de pronia dumnezeiască.

22. Atunci când inima noastră este cucernică, și Dumnezeu este cu noi.

23. Nu există nimic mai minunat decât pacea întru Iisus Hristos.

24. Sfântul Serafim de Sarov spune:

„Atunci când întristarea cuprinde sufletul, îl umple de durere și supărare. Nu-l lasă să se roage cu ardoare și să studieze Scripturile cu luare-aminte. De asemenea, îl lipsește de blândețe și îngăduință în întâlnirea cu oamenii și îl face să respingă orice discuție. Întristarea îl deprimă și-l istovește pe om.

Atunci când sufletul se umple de întristare, începe să se comporte ciudat. În ceasul acela, omul nu poate nici să primească liniștit un sfat bun, nici să răspundă calm la întrebările care i se pun. Se ferește de ceilalți, ca și când aceia ar fi vinovați de starea lui și nu poate înțelege că pricina bolii se află înlăuntru său. Întristarea este un vierme al inimii care o roade

pe mama care l-a născut. Cel ce iubește lumea e cu neputință să nu se întristeze. Însă cel ce o nesocotește, este mereu bucuros.

Domnul se îngrijește de mântuirea noastră. Însă, diavolul cel ucigător de oameni se luptă să-l aducă pe om la deznădejde. Sufletul puternic și statornic nu deznădăjduiește în greutăți, oricât de mari ar fi ele. Trădătorul Iuda era împruținat la suflet și neîncercat în război. Văzând vrăjmașul deznădejdea lui, l-a războit și l-a condus la ștreang. Petru însă, piatra statornică, era încercat în război. Când a căzut în păcat, n-a deznădăjduit, ci a vărsat lacrimi amare din inima lui rănită. Văzând acestea, vrăjmașul a plecat departe de el în strigăte de durere, ca și când l-ar fi ars cu foc în ochi”.

* * *

25. Pentru a primi și a simți în inimă lumina lui Hristos, trebuie să te desprinzi pe cât se poate de lucrurile văzute. Curățește-ți mai întâi sufletul prin pocăință, prin fapte bune și prin credință sinceră în Cel răstignit, închide-ți ochii trupești, adâncește-ți mintea în inimă și strigă neîncetat numele Domnului nostru Iisus Hristos. Atunci, după măsura râvnei și doririi tale pentru Hristos, pe care-L invoci, vei afla mângâiere. Și această mângâiere te va aprinde, încât să cauți lumina mai înaltă...

26. La o întrebare a lui Motovilov, dacă diavolul există cu adevărat, starețul Serafim a răspuns:

— Sigur că există! Nu-l nesocotești! Nu cunoașteți puterea lui. Cel mai mic dintre demoni ar putea distruge pământul, dacă harul dumnezeiesc n-ar face neputincioasă această ură a lor împotriva creației lui Dumnezeu.

27. Toți sfinții prăznuiți de Biserica lui Hristos ne-au lăsat viața lor ca pildă de urmat. Toți au fost la fel ca noi, oamenii, dar prin împlinirea exactă a poruncilor lui Hristos au izbutit desăvârșirea și mântuirea, au primit har, s-au învrednicit cu diferite daruri ale Sfântului Duh și au moștenit Împărăția cerurilor...

28. Dacă ai ști, bucuria mea, ce fericire îl așteaptă în cer pe sufletul dreptului, ai răbda cu recunoștință, aici pe pământ, încercări, prigoane și calomnii.

29. Rugăciunea, postul, privegherea, asceza și orice altă lucrare creștină, oricât de bună ar fi în sine, nu poate deveni scop al vieții creștine, deși este necesară pentru realizarea scopului. Așadar, mijlocul nu poate deveni scop. Adevăratul scop al vieții creștine este dobândirea Sfântului Duh.

30. Cei care se hotărăsc sincer să-L slujească pe Domnul, trebuie să se străduiască a păzi aducerea aminte de Dumnezeu în mintea lor și rugăciunea neîncetată a lui Iisus Hristos în inima lor, repetând lăuntric: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, cu mijlocirile Preasfintei Tale Maici, miluiește-mă pe mine, păcătosul”.

31. Să vă rugați neîncetat. Să-i mulțumiți Domnului pentru toate. Să fiți bucuroși. Nu vă lăsați cuprinși de duhul deznădejdii. Vă încredințez lui Dumnezeu și Preasfintei Sale Maici. Nu vă fie teamă de nimic...

32. Doamne, mântuiește-i și miluiește-i pe toți creștinii ortodocși, care trăiesc în tot locul stăpânirii Tale! Dăruiește-le pacea sufletului și sănătatea trupului! Iartă-le lor orice păcat săvârșit cu voie sau fără de voie! Cu rugăciunile sfinților, miluiește-mă și pe mine, nevrednicul!

LIBRIS Webshop books

Să facem binele din iubire pentru Hristos

„Fapta bună este folositoare doar când se face din iubire pentru Hristos, încât și în viața de dincolo ne asigură harul Sfântului Duh. Scopul vieții creștine este dobândirea Duhului lui Dumnezeu. Rugăciunea, privegherea, postul, milostenia și celelalte fapte, care se fac din iubire pentru Hristos, sunt doar mijloace pentru dobândirea Sfântului Duh...”

Dumnezeu Cuvântul, Iisus Hristos, a asemănat viața noastră cu niște negoțuri, zicând: *Neguțătoriți cu ele până ce voi veni!* (Luca 19, 13), *Răscumpărați vremea, căci zilele rele sunt* (Efeseni 5, 16). Adică să ne folosim vremea, încât prin bunătățile pământești să le dobândim pe cele cerești. Negoțuri pământești sunt faptele bune care se fac din iubire pentru Hristos și ne asigură harul Sfântului Duh. Fără Acela nu există mântuire...”

***

Sfântul Serafim de Sarov îi primea cu bucurie pe vizitatori și, după ce discuta cu ei, le spunea să-și plece capul, atingea de el patrafirul și le dădea să citească împreună cu el următoarea rugăciune de pocăință: „Am păcătuit, Doamne, cu sufletul și cu trupul, cu fapta și cu cuvântul, cu mintea și cu cugetul și cu toate simțurile mele: cu vederea, cu auzul, cu mirosul, cu gustul, cu pipăitul, de voie și fără de voie”.

După aceea, citea rugăciunea de iertare.

***

Spunea: „La Rugăciunea lui Iisus: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul», trebuie să se afle toată atenția și strădania minții. Oriunde te-ai afla, orice ai face, trebuie să rostești neîncetat cu buzele și cu inima numele lui Dumnezeu. Astfel vei găsi odihnă, vei ajunge la curăția sufletului și trupului, Se va sălășlui în tine Sfântul Duh, izvorul tuturor bunătăților, care te va conduce la sfințenie”.

Merinde duhovnicești dătătoare de nădejde¹

Nepăsarea față de Dumnezeu duce la nepăsarea și față de toate celelalte, duce la descompunere. Credința în Dumnezeu e lucru mare... Un om care nu-L iubește pe Dumnezeu, familia lui, nu iubește nimic. Și firește, nu-și iubește nici patria... Omul nu crede în Dumnezeu și, după aceea, nu mai ține socoteală nici de părinți, nici de familie, nici de sat, nici de patrie.

(pp. 30-31)

Dacă nu ne împotrivism, strămoșii noștri se vor scula din morminte. Aceia au suferit atâtea pentru patrie, iar noi ce facem acum! Grecia, Ortodoxia, cu Tradiția ei, cu sfinții și eroii ei, este războită chiar de greci și noi să nu zicem nimic? E cumplit!...

În acești ani grei, fiecare dintre noi trebuie să facă tot ceea ce este omeneste cu puțință pentru Dumnezeu. În felul acesta, vom avea conștiința împăcată că am făcut tot ce am putut.

(p. 36)

Dacă creștinii nu mărturisesc, nu se împotrivesc, ceilalți vor face tot ce-i mai rău. Pe când, dacă se vor împotrivi, aceia se vor gândi...

Dacă Biserica nu zice nimic, ca să nu intre în conflict cu statul, dacă mitropoliții nu zic nimic, ca să

¹ Fragmente dătătoare de nădejde din cartea *Trezire duhovnicească* a Sihăstriei Evanghelistul Ioan Teologul din Suroți, Tesalonic, 1999.

aibă relații bune cu toți, pentru că-i ajută la fundații etc., iar monahii aghioriți nu zic nimic, ca să nu le fie tăiate veniturile, atunci cine o să vorbească?

(p. 37)

Mai demult, neamul nostru trăia duhovnicește și de aceea Dumnezeu îl binecuvânta, iar sfinții ne ajutau în chip minunat, și îi biruiau pe vrăjmașii noștri, care mereu erau mai mulți decât noi.

(p. 45)

Ceea ce-i va ajuta pe oameni astăzi este pilda și viața noastră creștină.

(p. 49)

Să te împotrivești, pentru a rezolva probleme duhovnicești grave, probleme care privesc credința noastră, Ortodoxia. Aceasta este datoria ta.

(p. 52)

Omul zboară duhovnicește cu două aripi: voia lui Dumnezeu și voia sa.

(p. 117)

Atunci când vedem sfinte icoane, inima trebuie să se reverse de iubire către Dumnezeu și sfinții Lui și să cădem pentru a ne închina și să le sărutăm cu multă evlavie.

(p.142)

Dumnezeu de la noi vrea buna intenție, buna dispoziție, pe care s-o manifestăm fie și prin puțină noastră nevointă și prin conștientizarea păcătoșeniei noastre. Pe toate celelalte le va da Acela. Să luptăm